

Klima- og miljødepartementet
v/ Selma Skov Høye

POSTADRESSE
Statkraft AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 Oslo
Norway

BESØKSADRESSE
Lilleakerveien 6
0283 Oslo

SENTRALBORD
24 06 70 00

TELEFAKS:
24 06 70 01

INTERNETT
www.statkraft.no

E-POST:
post@statkraft.com

ORG. NR.: 987059699

DERES REF./DATO:

VÅR REF.:

STED/DATO:
Oslo, 03.05.2024

Innspill til ny styringsavtale for Enova

Innledende kommentarer

Statkraft takker for muligheten til å gi innspill til nytt fireårig mandat for Enova fra og med 2025. Overordnet mener Statkraft at Enova fungerer godt. Enova er et viktig virkemiddel for å legge til rette for omstillingen til et lavutslippssamfunn og for effektiv energibruk og reduserte klimagassutslipp. Enova bør fortsatt arbeide for å oppnå varige markedsendringer, slik at løsninger tilpasset lavutslippssamfunnet på sikt blir foretrukket uten støtte. Samtidig er Norge i ferd med å bli forsinket i lavutslippsomstillingen, og det er derfor viktig å holde oppe omstillingstempoet i alle sektorer.

I april 2024 la Miljødirektoratet (Mdir) fram sin rapport «Klimatiltak i Norge - Kunnskapsgrunnlag 2024». I rapporten gir Mdir en oppdatering av kunnskapsgrunnlaget om klimatiltak, barrierer og mulige virkemidler. Årets rapport har hovedfokus på hva som er mulig å få til frem mot 2035, og Enova sin rolle i omstillingen blir kommentert. Mdir skriver: «*Dagens mandat er imidlertid tydelig på at Enovas aktivitet skal rettes mot senfase teknologiutvikling og tidlig markedsintroduksjon. For at Enova skal kunne være et aktuelt hjem også for utrullingsvirkemidler, hvis formål er rask skalering og utslippskutt, vil Enovas mandat måtte endres.*»

Statkraft mener det er viktig at Norge har en god forvaltning av virkemidler som skal sikre rask skalering av teknologier med potensial for utslippskutt. Statkraft mener videre at Enova vil være den beste forvalteren av slike virkemidler, ettersom de har betydelig kompetanse som kan bygges videre på og vist omstilling forhold til endrede mål og rammer.

Vi har derfor noen konkrete endringsforslag til dagens mandat som kan sikre at Enova kan ha en rolle i forhold til rask skalering for å redusere Norges klimagassutslipp.

Enovas formål og delmål

Enovas formål i dag er at «*Enova og Klima- og energifondets formål er å bidra til å nå Norges klimaforpliktelser og bidra til omstillingen til lavutslippssamfunnet.*» Statkraft foreslår å forsterke ordlyden noe for å understreke Enovas rolle i å nå Norges klimamål gjennom utslippsreduksjoner på kort og lang sikt i alle sektorer. Vi foreslår derfor å referere til Norges klimamål i formålet, som dekker både utslippsmål på kort sikt og det langsiktige målet om å bli et lavutslippssamfunn. Konkret foreslår vi å endre Enovas formål til: «*Enova og Klima- og energifondets formål er å bidra til å nå Norges klimamål på både kort og lang sikt.*»

Statkraft mener Enovas delmål a. bør justeres slik at kortsiktig innsats mot å redusere våre klimagassutslipp kan forsterkes. Delmål a. bør derfor endres til «*utrulling og skalering av teknologi som gir reduserte klimagassutslipp mot 2030 og 2035*»

EU har de siste årene stadig utvidet omfanget av utslipp som er omfattet av kvotesystemet på aktørnivå, en utvikling som etter planen vil fortsette. Maritim sektor har nå blitt inkludert i EU ETS og i 2028 blir avfallsforbrenning sannsynligvis tatt inn i EU ETS. I 2027, eller senest i 2028, vil ETS 2 for transport, bygg og tilleggssektorer bli innført. Stortinget har besluttet å ta inn EUs rettsakter om ETS 2 i EØS-avtalen og Norge vil være forpliktet til å delta i ETS 2 på linje med EU-landene. I tråd med at skillet mellom kvotepliktige og ikke-kvotepliktige utslipp blir mindre, bør referansen til «ikke-kvotepliktig sektor» fjernes fra Enovas delmål a.

Statkraft mener videre at «utrulling og skalering» må inn i Enovas målstruktur. Det er flere prosjekter som kan bidra til utslippsreduksjoner, men som ikke kommer ikke til investeringsbeslutning på grunn av manglende lønnsomhet. Eksempelvis er hovedutfordringen til hydrogen og CC(U)S-prosjekter at teknologien er forbundet med høye kostnader og at verdikjedene enda ikke er kommersielt utviklet. Det vil være viktig at Enova bidrar til å finansiere nødvendige klimateknologier slik at disse kan kommersialiseres og utvikle nye verdikjeder.

Nylige endringer i statsstøtteregulverket gjør det nå også mulig for Enova å støtte moden teknologi. Slik støtte er allerede godkjent i flere EU-land, og Statkraft mener Enova og KLD så raskt som mulig bør sørge for notifisering til ESA.

2030 er ikke mange år unna, og mål for perioden etter 2030 skal være på plass tidlig i 2025. 2030 bør fortsatt være et eget mål for Enovas virksomhet. Reduksjon av klimagassutslipp i alle sektorer haster, og samlet sett bør Enovas programmer være innrettet slik at det fortsatt er mulig å få på plass varige utslippsreduksjoner både i et 2030- og 2035-perspektiv for kvotepliktige og ikke-kvotepliktige utslipp. Statkraft foreslår derfor å inkludere 2030 og 2035 under delmål a.

Delmål b. «teknologiutvikling og innovasjon som bidrar til utslippsreduksjoner frem mot lavutslippssamfunnet i 2050», trenger ikke å endres så lenge delmål a. endres til å omfatte utrulling og skalering av moden teknologi fram mot 2030 og 2035. Samlet sett vil dermed delmål a. og b. sikre at Enova har et mål som gir de en rolle i både det korte og mellomlange bildet og samtidig ha et mer langsiktig mål knyttet til sin aktivitet.

Av endringsforslaget vi har til delmål a., følger det også at forklaringsteksten til delmål a. og b. må justeres. Statkraft mener teksten bør endres til: «*Enovas aktivitet skal rettes mot senfase teknologiutvikling, tidlig markedsintroduksjon og utrulling og skalering av moden teknologi, med sikte på å oppnå varige markedsendringer slik at løsningene, tilrettelegger for at utslippsreduksjoner kan bli oppnådd uten støtte.*»

Statkraft er enig i at Enova også i fortsettelsen skal støtte prosjekter som kan stimulere til at nødvendige markedsendringer kan skje uten støtte, men mener likevel at «utrulling og skalering av moden teknologi» må tas inn teksten. Slik teksten står i dag er det kun det langsiktige bildet fram mot 2050 som er inkludert, siden ordet «*lavutslippssamfunnet*» spiller tilbake på tidsangivelse 2050, nevnt under delmål b. Ved å løse opp teksten slik at den i stedet vektlegger utslippskutt generelt i stedet for utslippskutt på lang sikt, mener vi at Enova samtidig kan bli det nødvendige «hjemmet» for utrullingsvirkemidler, ref. Mdirs nylig publiserte virkemiddelrapport.

Siste setning under delmålet lyder: «*Aktiviteten kan rettes inn mot alle sektorer.*» Statkraft mener denne setningen bør stå. Den presiserer på en god måte at alle sektorer kan motta støtte, uavhengig av nåværende og fremtidige inndelinger av EUs kvotemarked.

Oppsummert mener vi at den nye målstrukturen til Enova bør se slik ut:

Formål: *Enova og Klima- og energifondets formål er å bidra til å nå Norges klimamål på både kort og lang sikt.*

Delmål a. Utrulling og skalering av teknologi som gir reduserte klimagassutslipp mot 2030 og 2035.

Delmål b. Teknologiutvikling og innovasjon som bidrar til utslippsreduksjoner frem mot lavutslippssamfunnet i 2050.

Enovas aktivitet skal rettes mot senfase teknologiutvikling, tidlig markedsintroduksjon og utrulling og skalering av moden teknologi, med sikte på å oppnå varige markedsendringer slik at løsningene

tilrettelegger for at utslippsreduksjoner kan bli oppnådd uten støtte. Aktiviteten kan rettes inn mot alle sektorer.

Rammer for virkemidlene

Statkraft mener at Enova bør fortsette å arbeide senfase teknologiutvikling og tidlig markedsintroduksjon, men at de i tillegg også skal tilrettelegge for utrulling og skalering.

Det er viktig at markedsmekanismer benyttes for å løse klimamålene. Dette vil sikre mer effektiv bruk av ressursene og gi kraft til omstillingen. Statkraft er opptatt av at støtteordninger primært skal rettes mot teknologiutvikling eller til å løse skalautfordringer, eller andre åpenbare markedssvikter. Også for Enovas del bør det legges vekt på at man ikke bør intervensere med støtteordninger i velfungerende markeder. Dette gjelder også det nordiske kraftmarkedet, som vi mener er velfungerende.

Enovas virkemidler og programmer bør utformes slik at de utløser prosjekter som ellers ikke ville ha blitt realisert. Ettersom fokus flyttes i retning utrulling og skalering, mener Statkraft at innovasjonshøyde ikke bør være noe som etterspørres på tvers av Enovas virkemidler, men heller være noe som etterspørres i enkeltprogrammer f.eks knyttet til langsiktig måloppnåelse.

Vi mener også at Enovas programmer bør være forutsigbare. Ved første gangs utlysning bør det komme klart fram om programmet vil ha flere utlysninger og når programmet skal evalueres.

Statkraft støtter at Enova også i neste mandatperiode fortsetter å være en del av virkemiddelapparatet for havvind i Norge. Vi vil imidlertid understreke at myndighetene må sikre at resultatene fra havvindprosjekter som tildeles gjennom Enova blir delt på tvers slik at funnene kan benyttes av et bredt spekter av havvindutviklere inn mot fremtidige tildelinger av havvindarealer. Tildeling av offentlige midler fra Enova bør ikke resultere i at enkeltaktører får urettmessige konkurransefortrinn i fremtidige havvindauksjoner.

Avtalefestede aktiviteter

I dagens avtale står det at Enova skal ha hovedansvar for forvaltningen av Norges deltagelse i EUs innovasjonsfond. Dette innebærer blant annet at Enova skal ha en informasjons-, rådgivnings- og oppfølgingsrolle overfor søkere og potensielle søkere til EUs innovasjonsfond, og samtidig delta i relevante prosesser opp mot EU-kommisjonen for å påvirke innretningen av søknadsutlysninger under innovasjonsfondet.

Statkraft vil påpeke behovet for at Enova som nasjonalt kontaktpunkt for EUs innovasjonsfond, herunder den europeiske hydrogenbanken, bidrar inn mot det nasjonale støttevinduet, også kjent som «Auction as a Service». Under denne mekanismen vil prosjekt som oppnår positiv evaluering av sin søknad fra innovasjonsfondet, men ikke når opp i europeisk sammenheng, kunne motta nasjonal støtte fra norske myndigheter. Statkraft foreslår derfor at Norge åpner opp for å tilby «Auction as a Service», tilsvarende som Tyskland gjør per i dag, og at Enova får mandat og budsjett til å støtte prosjekter som ikke når opp i den europeiske konkurransen.

Vi henviser ellers til våre innspill til Enovas Punktutslippsprogram.

Med vennlig hilsen
for Statkraft AS

Julie Wedege, SVP Corporate Politics & Ownership